

Spēles autori: Edgars Klētnieks, Rasmuss Filips Geks, Evija Goluba

Pateicība galda spēles “Populists” atbalsta grupai, kas palīdzēja gan ar spēles noteikumu izdomu, gan ar loģikas kļūdu piemēru meklēšanu, gan ar saturiskā materiāla analīzi un papildināšanu: Sandrai Falkai, Agnesei Lācei, Pēterim Pūrītim, Artim Dubkevičam, Kristoferam Borovskim, Henrikam Bērmanim, Edgaram Zaķim, Edgaram Lapiņam, Sintijai Tarasovai, Kristapam Auzānam, Mārtiņam Vaivaram, Rūtai Gabaliņai, Ievai Skrīverei, Laumai Vernerei, Dārtai Maijai Zaķei

SATURS

Populists	2
Spēles komplekts	4
Spēles noteikumi	7
Pareizās atbildes	14
Kļūdu skaidrojumi	16
Negodīgais uzbrukums	17
Nepatiesais cēlonis	23
Personīgā pieredze (anekdotāls)	30
Slidenā nogāze	36
Viltus dilemma	43
Par spēli	52

POPULISTS

Persona, kas izsaka auditorijai tīkamus, bet nepiepildāmus solījumus, cenšoties iegūt atzinību un piekrišanu.

Vai esi kādreiz sagrozījis informāciju tā, lai tev tas būtu izdevīgi? Ko tu šādās situācijās parasti dari? Vai mēdz atsaukties tikai uz vienu piemēru no personīgās pieredzes, kad patiesībā zini, ka tas ir tikai atsevišķs gadījums? Vai varbūt uzbrūc otram ar personīgu aizvainojumu, lai tikai novērstu uzmanību no viņa teiktā būtības? Šos dažādos paņēmienus nevar gluži saukt par meliem, taču tu pavisam noteikti esi izmantojis loģikas kļūdu, lai pasniegtu informāciju sev izdevīgā gaismā.

Kopā ir vairāk kā 20 loģikas kļūdu veidu, kas ļauj sagrozīt informāciju konkrētam runātājam vai situācijai par labu. Šos paņēmienus ikdienā izmanto politiķi un slavenības, lai tev nokomunicētu sev vēlamo. Tas savukārt ātri vien noved pie tā, ka tu vairs nespēj atšķirt patiesu informāciju no nepatiesas, jo loģikas kļūdas var viegli paslīdēt garām, ja neesi tām iepriekš pievērsis uzmanību.

Par to arī spēle Populists.

Tās galvenais uzdevums ir likt tev aizdomāties, kritiski izvērtēt un uzdot jautājumus par informāciju, ar kuru tu saskaries ik uz soļa, lasot Facebook, skatoties Instagram vai YouTube.

Spēlējot šo spēli, tu attīstīsi savu domāšanu tā, lai vairs neuzķertos uz sabiedrības līderu, slavenību un citu personu ikdienā teikto, un iemācīsies šīs reizēm pat absurdās idejas analizēt un atspēkot.

SPĒLES KOMPLEKTS

Spēle Populists sastāv no:

5 kļūdu skaidrojumu kārtīm

75 citātu kartītēm

30 lomu kartītēm

Kļūdu skaidrojumu kārtis

Ir 5 dažādas kļūdu skaidrojumu kārtis, kas katra atspoguļo noteiktu loģikas kļūdas veidu – negodīgais uzbrukums, personīgā pieredze, viltus dilemma, nepatiesais cēlonis vai slidenā nogāze. Uz kļūdu skaidrojuma kārtis ir konkrētās loģikas kļūdas izskaidrojums un vienkāršs, ilustrējošs piemērs. Šo kārti visu spēles gaitu tur uz galda, lai spēlētāji vienmēr būtu pārliecināti, ka saprot noteikto loģikas kļūdas veidu.

Citātu kartītes

Spēles komplektā ir 75 citātu kartītes, kas sastāv no pasaulē un Latvijā zināmu cilvēku citātiem, kā arī citātiem no ikdienas dzīvē dzirdētā. Katrai no 5 augstāk minētajām kļūdu skaidrojumu kārtīm ir atbilstošas 15 citātu kartītes, kuras var atpazīt pēc vienādām muguriņām. Tātad viens spēles komplekts sastāvēs no 1 kļūdas skaidrojuma kartiņas un tai atbilstošām 15 citātu kartiņām.

Lomu kartītes

Lomu kartītēm ir divi veidi – **Populisti** un **Vēlētāji**.

SPĒLES NOTEIKUMI

Spēlētāju lomas

Spēlētāji iedalās divās lomās –
Populisti un **Vēlētāji**.

Vēlētāju uzdevums ir būt modriem un domāt kritiski, atpazīstot loģikas kļūdas un par to ziņojot pārējiem Vēlētājiem.

Populistu uzdevums ir apmānīt, apmulsināt Vēlētājus, lai viņi nespētu veiksmīgi atpazīt loģikas kļūdas. Populisti spēles laikā drīkst melot vai izmantot citus līdzekļus, lai mulsinātu Vēlētājus. Bet jums ir jābūt viltīgiem, citādi spēle var tikt zaudēta, ja Vēlētāji jūs atpazīs kā Populistu!

Kas svarīgi - Populisti spēles sākumā uzzina cits cita identitāti, savukārt Vēlētāji nezina, kuri spēlētāji ir Populisti.

Spēles gaita

Spēlē var piedalīties 3-6 spēlētāji.

Spēlētāji izvēlas vienu no piecām loģikas kļūdu kartīšu veidiem (piemēram, Negodīgā uzbrukuma skaidrojuma kārti) un tai atbilstošās 15 negodīgā uzbrukuma citātu kartītes. Visa spēle risināsies ap šo vienu komplektu ar konkrēto loģikas kļūdas veidu un tām atbilstošajām citātu kartītēm.

Spēli sāk ar to, ka visi spēlētāji rūpīgi izlasa izvēlētajās kļūdas skaidrojuma kārti, lai saprastu noteiktās kļūdas būtību. Šo kārti vienmēr atstāj atklātu uz galda.

Tad tiek sagatavotas Populistu un Vēlētāju lomu kartītes atkarībā no spēlētāju skaita:

- 3 spēlētāji: 2 vēlētāju un 1 populista kartīte;
- 4 spēlētāji: 3 vēlētāju un 1 populista kartīte;
- 5 spēlētāji: 3 vēlētāju un 2 populista kartītes;
- 6 spēlētāji: 4 vēlētāju un 2 populista kartītes.

Tās tiek samaisītas un nejauši izdalītas spēlētājiem ar attēlu uz leju, un katrs spēlētājs apskatās savu kartīti un noliek to atpakaļ uz galda ar attēlu uz leju, neatklājot nevienam savu lomu.

Atceries - spēles laikā par savu lomu drīkst melot, bet nedrīkst nevienam atklāt savu lomu kartīti!

Ja spēlē 5 vai 6 spēlētāji: pēc savas lomu kartītes apskatīšanās visi spēlētāji aizver acis, un tad tās atver tikai Populisti, saskatoties savā starpā. Šādā veidā Populisti zinās cits cita identitāti, lai varētu sadarboties un apmānīt Vēlētājus. Populisti aizver acis, un tad visi spēlētāji reizē atver savas acis. Šo procesu var vadīt moderators vai viens no spēlētājiem, pats turot acis ciet. Kad lomas sadalītas un apskatītas, spēlētāji nejauši no 15 citātu kartītēm izvelk 5 un noliek tās tā, lai visi var izlasīt visas 5 kartītes. Spēlētājiem būs 15 minūtes, lai apspriestu, kuros no 5 citātiem ir loģikas kļūdas. Spēlētāji paši vienojas, kādā secībā un cik ilgs laiks tiek pavadīts pie viena citāta apspriešanas. Kad noteiktā citāta kartīte ir pietiekami apspriesta, visi spēlētāji balso par to, vai citātā ir loģikas kļūda.

Īpašs ieteikums Populistiem: Jums ir jāapzinās sava loma un īpaši jāpievērš uzmanība citātiem, lai spētu saprast, par kuriem citātiem jāpārlicina vēlētāji. Spēles gaitā Populistiem ir jābūt uzmanīgiem, jo acīmredzamu Populistu visdrīzāk Vēlētāji izbalsos!

Balsojums

Ja vairākums nobalso par, tad tiek nolemts, ka citāta kartītē ir loģikas kļūda, un tā tiek nolikta pa kreisi no kļūdas skaidrojuma kartītes.

Ja vairākums nobalso pret, tad tiek nolemts, ka citāta kartītē nav loģikas kļūdas, un tā tiek nolikta pa labi no kļūdas skaidrojuma kartītes.

Neizšķirta balsojuma rezultātā var atkārtoti diskutēt par noteikto citātu kartīti un pēc tam balsot vēlreiz. Ja joprojām ir neizšķirts, tad tiek nolemts, ka citāta kartītē nav loģikas kļūdas, un tā tiek nolikta pa labi no kļūdas skaidrojuma kartītes.

Pēc 15 minūtēm nejauši izvēlētajām citātu kartītēm vajadzētu būt saliktām grupās pa labi (nav loģikas kļūdas) un pa kreisi (ir loģikas kļūda) no kļūdas skaidrojuma kartītes. Vēlētāji, esiet modri, jo pietiek tikai ar trim nepareizi noteiktām kļūdām, lai varētu zaudēt spēli!

Padoms: No 15 citātu kartītēm 9 kartītēs ir citāts ar noteikto loģikas kļūdu, savukārt pārējās 6 kartītēs ir citāts, kas varētu izklausīties savdabīgi, bet tomēr nesatur noteikto loģikas kļūdas veidu. Tādēļ pastāv ļoti maza iespēja, ka pilnīgi visās nejauši izvēlētajās citātu kartītēs vai nu visās ir loģikas kļūdas, vai arī nav nevienā. Pēc varbūtības, visdrīzāk ir gan kartītes ar kļūdu, gan bez.

Kurš uzvar?

Kad par visām 5 nejauši izvēlētajām kartītēm nobalsots, spēlētāji pārbauda, cik ir pareizu atbilžu. Noteikumu grāmatiņā atradīsi katra citāta atšifrējumu un skaidrojumu. **Spēlētāji vēl nedrīkst atklāt savas lomas!**

Pēc pareizo atbilžu uzzināšanas, spēlētājiem tiek dotas 5 minūtes, lai izteiktu apsūdzības un diskutētu par to, kuri spēlētāji ir Populisti. Pēc tam tiek balsots par vienu vai diviem spēlētājiem (atkarībā no kopējā spēlētāju skaita), par kuriem ir vislielākās aizdomas. **Pēc šīs balsošanas Populists vai Populisti atklāj savu identitāti!**

Lai noteiktu, vai beigās ir uzvarējuši Vēlētāji vai Populisti, no sākuma ir jānoskaidro, vai vēlētāji ir pieļāvuši kļūdas citātu kartīšu atpazīšanā.

Vēlētāji ir pieļāvuši nepareizu atbildi, ja:

- Nav atrasta loģikas kļūda (t. i., citāts, kurā ir loģikas kļūda, ir nolikts grupā pa labi no kļūdas skaidrojuma kartītes, kur atrodas citāti bez loģikas kļūdas);
- Ir nepareizi piešķirta loģikas kļūda (t. i., citāts, kurā nav loģikas kļūdas, ir nolikts grupā pa kreisi no kļūdas skaidrojuma kartītes, kur atrodas citāti ar loģikas kļūdām);
- Nav pieticis laika, lai apspriestu un nobalsotu par citātu kartīti.

Vēlētāji var uzvarēt divos gadījumos:

1) Ja ir pieļautas divas vai mazāk kā divas nepareizas atbildes, klasificējot citātus.

2) Ja ir pieļautas vairāk par divām nepareizām atbildēm, tad vēlētāji vēl var uzvarēt, ja tiek atklāti visi Populisti. Tas notiek tādā gadījumā, ja balsojumā par lomām vairākums ir pareizi atminējis vienu/abus Populistus. Vēlētāji šādi var uzvarēt tikai tad, ja pilnīgi visi Populisti ir atklāti.

Populisti uzvar tikai vienā gadījumā:

Ja Vēlētāji, balsojot par citātiem, ir pieļāvuši vairāk par divām nepareizām atbildēm, un, balsojot par citātiem, spēles beigās nav atklājuši pareizi pilnīgi visus Populistus.

PAREIZĀS ATBILDES

NR	KĻŪDA	NAV KĻŪDA
1	●	
2	●	
3	●	
4	●	
5	●	
6		●
7		●
8		●
9	●	
10	●	
11	●	
12	●	
13		●
14		●
15		●
16	●	
17	●	
18	●	
19	●	

NR	KĻŪDA	NAV KĻŪDA
20	●	
21	●	
22	●	
23		●
24		●
25		●
26		●
27	●	
28	●	
29		●
30		●
31	●	
32	●	
33		●
34		●
35	●	
36	●	
37		●
38		●

NR	KĻŪDA	NAV KĻŪDA
39	●	
40	●	
41	●	
42	●	
43	●	
44		●
45		●
46	●	
47	●	
48	●	
49		●
50	●	
51	●	
52	●	
53		●
54		●
55		●
56		●
57	●	

NR	KĻŪDA	NAV KĻŪDA
58	●	
59	●	
60		●
61	●	
62	●	
63	●	
64	●	
65		●
66	●	
67	●	
68		●
69		●
70		●
71		●
72	●	
73	●	
74	●	
75		●

KĻŪDU SKAIDROJUMI

Negodīgais uzbrukums

Nepatiesais cēlonis

Personīgā pieredze (anekdotāls)

Slidenā nogāze

Viltus dilemma

NEGODĪGAIS UZBRUKUMS

Tu uzbrūc sarunas biedra rakstura, izskata vai citām īpašībām, lai mazinātu viņa argumenta nozīmi. Nav svarīgi, kā izskatās argumenta veidotājs, svarīgs ir tikai arguments.

Piemērs: Jānis sniedz loģisku pamatojumu par to, kāpēc skolas ēdnīcās vajadzētu piedāvāt auzu pārslas. Līga nepiekrīt: “Es nesaprotu, kā cilvēks, kas sver 110 kilogramus, mums iedomājas mācīt par uzturu.”

- 1 Citāts: Atbildot uz jautājumu par ASV ārpolitiku: “Man nav nekā sakāma Ronaldam Reiganam, jo viņš ir traks. Viņš ir muļķis. Viņš ir Izraēlas suns.”

Muamars Kadāfi, bijušais Lībijas valsts līderis, diktators

Skaidrojums: Tā vietā, lai atbildētu uz izteikto jautājumu pēc būtības, Muamars uzbrūk ASV prezidenta personībai un viņa attiecībām ar Izraēlu. Šajā uzbrukumā izteiktie apgalvojumi visticamāk nav saistīti ar uzdotā jautājuma saturu.

- 2 Citāts: “Ir absolūti droši apgalvot, ka, ja tu satiec kādu, kas saka, ka netic evolūcijai, tas cilvēks ir nekompetents, stulbs vai ķerts (vai ļauns, bet es labāk neapsvērtu šādu iespējamību).”

Ričards Dokinss, britu evolucionārais biologs un rakstnieks

Skaidrojums: Ričards nedod iemeslus, kāpēc viņu viedokļi par evolūciju ir nepareizi, tā vietā, absolūti droši apgalvojot, ka viņi ir stulbi vai ķerti. Ričards izvēlas uzbrukt personīgi šiem cilvēkiem, tā vietā, lai sniegtu pretargumentus.

- 3 Citāts: Runājot par 2008. g. ASV Viceprezidentes kandidāti Sāru Peilinu: “Man ir jāzina, vai viņa tiešām domā, ka šeit bija dinozauri pirms 4 000 gadiem. Tas ir svarīgi, es gribu to zināt. Ja viņai tiešām būs pieejami kodolieroču kodi, tad es tiešām gribu zināt, vai viņa domā, ka šeit bija dinozauri pirms 4 000 gadiem.”

Mets Deimons, amerikāņu kinoaktieris un scenāriju autors

Skaidrojums: Tā vietā, lai apspriestu Sāras Peilinas kandidatūras stiprās un vājās puses, Mets komentē tikai Sāras reliģiskos uzskatus un mēģina par viņu smieties. Nav saprotams, kāpēc šie uzskati varētu ietekmēt Sāras spējas ieņemt Viceprezidentes amatu.

- 4 Citāts: Atbildot uz apgalvojumu, ka Republikāņu prezidenta nominācijas kandidātei Kārlījai Fiorīnai sokas labi aptaujās, Tramps atbild: “Paskatieties uz viņas seju! Vai kāds par to balsotu? Vai jūs to varat iedomāties – prezidentu ar viņas seju? Es saprotu, ka viņa ir sieviete un man nevajadzētu teikt neko sliktu, bet tiešām?”

Donalds Tramps, ASV prezidents

Skaidrojums: Donalds netieši apgalvo, ka Kārlījam nevajadzētu veikties aptaujās vai nominācijas iegūšanā viņas izskata dēļ. Tā vietā, lai argumentētu pret viņas darbībām, kompetenci vai idejām, Donalds izvēlas uzbrukt viņas izskatam, kas ir negodīgi.

- 5 Citāts: Santa domā, ka zoodārza dzīvniekus vajadzētu palaist brīvībā, jo tikai savā dabiskajā vidē tie spēs justies piepildīti. Marta atbild, ka tas ir liekulīgi no Santas puses, jo viņa neesot veģetāriete.

Skaidrojums: Tā vietā, lai atbildētu uz Santas izteikto apgalvojumu par dzīvnieku tiesībām, Marta atsauca uz viņas personīgajiem ēšanas paradumiem, nepaskaidrojot to saistību ar Santas apgalvoto.

- 6 Citāts: Artūrs apgalvo, ka viņam piemērot izcilas autovadītāja prasmes. Inese nepiekrīt Artūram, norādot uz viņa nesen iegūtajiem pieciem soda punktiem, un nosauc viņu par briesmīgu autovadītāju.

Skaidrojums: Lai gan Inese nosauca Artūru par briesmīgu autovadītāju, viņai ir gana liels pamats to apgalvot, jo viņa norādīja uz faktiem, kas apgāž Artūra teikto. Ja Inese būtu tikai nosaukusi Artūru par briesmīgu autovadītāju, tad tur, iespējams, būtu negodīgā uzbrukuma kļūda.

- 7 Citāts: Rasmuss pārliecināti apgalvo, ka tikai Āfrikā ir tuksneši. Edgars atbild, ka Antarktīda ir lielākais tuksnesis pasaulē mazo nokrišņu daudzuma dēļ un nav brīnums, ka Rasmusam ģeogrāfijā ir četri.

Skaidrojums: Antarktīda ir tuksnesis, kas neatrodas Āfrikā, līdz ar to Edgars ir atspēkojis Rasmusa argumentu godīgā veidā. Viņš arī norāda, ka Rasmusam ir sliktas ģeogrāfijas zināšanas, bet neizmanto to kā atspēkojumu. Edgars būtu lietojis negodīgo uzbrukumu, ja, piemēram, teiktu: "Protams, ka tā nav. Kāpēc lai es ticētu kādam, kuram ģeogrāfijā ir četri?"

- 8 Citāts: Maija Instagramā ielikusi bildi ar savu jauno Jorkšīras terjeru, rakstot: “Skaistākais sunītis pasaulē!!!” Atriebīgā leva komentē: “Tas ir viens no neglītākajiem suņiem pasaulē. *vemjošais emoji*”

Skaidrojums: Lai gan Atriebīgā leva ir nejauka pret Maiju, šis nav negodīgais uzbrukums. Viņa nepiekrīt Maijas apgalvotajam, norādot, ka, viņasprāt, suns patiesībā ir ļoti neglīts. leva būtu lietojusi negodīgo uzbruku, ja, piemēram, rakstītu: “Maija pati ir pārāk neglīta, lai vispār atpazītu skaistas lietas pasaulē.” Šajā gadījumā leva cenšas atspēkot Maijas apgalvojumu par savu suni, uzbrūkot viņas tēlam. Protams, tikai tāpēc, ka mūsu teiktajā saturiski nav loģiskas kļūdu, nenozīmē, ka mums vajadzētu būt nejaukiem!

- 9 Citāts: “Rīta Panorāmas” vadītāja Linda Krūmiņa lūdza Artusam Kaimiņam komentēt izglītības reformas nianšes. Deputāts atbildēja: “Mana nostāja ir tāda, ka Jūs, Linda, nedrīkstētu man jautāt nevienu jautājumu par Vienotības priekšlikumiem. Jūs šorīt pamodāties ar Vienotības frakcijas vadītāju.

Jūs dzīvojat ar viņu kopā. Jūs neesat objektīva!”

Artuss Kaimiņš
12. Saeimas deputāts

Skaidrojums: Tā vietā, lai atbildētu uz Lindas jautājumu, Artuss izvēlas uzbrukt Lindai personīgi, runājot par viņas attiecībām. Šis ir izplatīts negodīgā uzbrukuma veids politiķu vidū, lai novērstu uzmanību no jautājuma satura un rastu priekšstatu, ka intervētājs ir liekulīgs vai citādi nekompetents.

- 10 Citāts: Rīgas Domes sēdē par sabiedriskā transporta atlaidēm: “Trīs dienas es klausos par to, kā ir jāpieņem valstiski svarīgi lēmumi un jādomā par Latviju, bet kas man to māca? Bijušais komjaunietis [Jānis] Bordāns, kurš izaudzis par ņipru komunistu?”

Aleksejs Rošļikovs, partijas “Saskaņa”
Rīgas domes deputāts

Skaidrojums: Aleksejs neargumentē saturiski pret Jāņa teikto, bet nosauc viņu par komunistu. Tas ir uzbrukums Jāņa personībai, un, visticamāk, arī uzmanības novēršana no debates saturiskās daļas, kas Aleksejam nepatīk.

- 11 Citāts: “Man liekas, ka mūzikas producenti ir tipa Timbaland... pie mums Priede, Stankevičs. Kā kaut kāds tusnis no SWH var būt mūzikas producenti? Kas tagad visi, kam ir 100 diski mājās un resna pakaļa, kaut ko jēdz no mūzikas?”

Andris Kivičs
latviešu mūziķis

Skaidrojums: Andris uzbrūk minēta producenta izskatam un pamato to kā iemeslu, kāpēc viņš nevar būt producenti. Nav skaidrs, kā tieši izskats ietekmē būšanu par producentu. Bet skaidrs ir tas, ka Andris savu pamatojumu balsta uz negodīgu uzbrukumu.

- 12 Citāts: Komentējot Artusa Kaimiņa Jaungada uzrunu, kurā aicināts Lembergu beidzot iesēdināt cietumā: “Kaimiņš – nekam nederīgs aktieris, kas nebija vajadzīgs uz teātra skatuves un nebija vajadzīgs skatītājiem, ir atradis citu skatuvi, kas ir Saeima.”

Aivars Lembergs, Latvijas politiķis,
pārstāv partiju “Latvijai un Ventspilij”

Skaidrojums: Aivars saturiski neatbild uz Artusa izteiktajiem apgalvojumiem, tā vietā ļoti ilustratīvi viņu dēvējot par neizdevušos aktieri. Nav skaidrs, kāpēc Artusa apgalvotais kļūtu

nepatiess, pat ja viņš būtu neizdevies aktieris.

- 13 Citāts: Seksīgā Lee: “O! Skatos, Samanta Tīna sapumpējusi lūpiņas. Es ar savu ērgļa aci VISU redzu, baby! Visu.” Samanta Tīna: “Nu slikti gan tev ar to redzi, skatos! Ne nu ērglis, bet vista un akla!”

Liene Ušakova jeb Seksīgā Lee,
dīdžeimeitene un dziedātāja.
Samanta Tīna, latviešu dziedātāja

Skaidrojums: Seksīgā Lee apgalvo, ka Samantas lūpas ir uzpumpētas, un pamato to ar savu empīrisko novērojumu. Samanta apšaubā novērojumu, norādot, ka tas nav patiess. Tai pat laikā Samanta “uzbrauc” Seksīgajai Lee. Šajā situācijā Samanta jau ir atbildējusi uz izteikto novērojumu, un “uzbrauciens” ir vairāk saistīts ar Seksīgās Lee apgalvojumu par savu ērgļa aci, nevis viņas izteikto novērojumu par Samantas lūpām.

- 14** Citāts: Ināra Mūrniece no Saeimas tribīnes kritizēja Jāni Urbanoviču un aicināja liegt viņam darboties cilvēktiesību komisijā. Urbanovičs vēlāk deputāti Mūrnieci nosauca par “dullu zosi”.

Ināra Mūrniece, 12. Saeimas deputāte, pārstāv Nacionālo apvienību.

Skaidrojums: Lai gan Jānis lieto vulgāru valodu, viņš to neizmanto kā pamatojumu, kāpēc Ināras teiktais ir nepatiess. Ja Jānis būtu teicis, ka Ināras apgalvotais ir nepatiess, jo viņa ir “dulla zoss”, tad tas būtu negodīgais uzbrukums. Bet, protams, vienkārša apsūkšanās arī nav diži labāka par loģikas kļūdas pieļaušanu.

- 15** Citāts: 2015 #PieliecPunktu repa cīņas fināls, Alexx Dynamo vs. Viņa: “Tu esi smuka, gudra, mīļa un gaumīga, Tu esi vienīgā sievietē, ar kuru es gribētu laulību. To es teikšu savai draudzenei. Tev es teikšu kaut ko citu.

Es Tev teikšu:

Man lūdzu lielo bigmaku, kolu un friškas.”

Alexx Dynamo, latviešu reperis.

Viņa, latviešu repere.

Skaidrojums: Alexx Dynamo apgalvo, ka Viņa strādā Makdonaldā, pirms tam radot iespaidu, ka grasās Viņai teikt komplimentu. Alexx šo apvainojumu neattiecina uz Viņas apgalvojumiem vai argumentiem, un līdz ar to nav pieļāvis loģikas kļūdu.

NEPATIESAIS CĒLONIS

Tu pieņem, ka saistība starp divām lietām nozīmē, ka viena ir otras cēlonis (pastāv cēloņsakarība), bet tikpat labi tā varētu nebūt.

Piemērs: Līga apgalvo, ka interneta “meme” kultūras dēļ skolēni paliek stulbāki. Viņa to pamato ar grafiku, kur ir skaidri redzams, ka, augot “meme” daudzumam internetā, skolēnu eksāmenu rezultāti krītas.

- 16 Citāts: “Čikāgā ir visbargākie likumi, kas ierobežo iespējas iegādāties ieročus. Bet Čikāgā ir visvairāk ar ieročiem saistītās vardarbības. Kā tas var būt, ka, ievērojami ierobežojot ieroču lietošanu, palielinās vardarbība?”

Donalds Tramps
ASV prezidents

Skaidrojums: Fakts, ka kopā ar stingrāku aizliegumu iegādāties ieročus Čikāgā palielinājās arī vardarbība, nenozīmē, ka tas notika aizlieguma rezultātā.

Visticamāk, ka vardarbības līmeni Čikāgā ietekmē arī citi faktori, un Donalds nav pamatojis, kādēļ starp viņa novērotajiem procesiem pastāv cēloņsakarība.

- 17 Citāts: “Ramadāna gavēņa laikā tipiski pieaug vardarbība Tuvajos Austrumos. Es arī jutos kašķīga, kad neesmu ilgi ēdusi, bet es tāpēc neuzspridzinu lietas. Miera reliģija?”

Keitija Hopkinsa
britu žurnāliste un publiciste

Skaidrojums: Fakts, ka radikāli grupējumi izmanto Ramadānu, lai īstenotu vardarbīgus noziegumus, nenozīmē, ka Ramadāna gavēnis kā reliģiska tradīcija liek cilvēkiem kļūt vardarbīgiem vai ka islāms

ir vardarbīga reliģija. Keitija nav izskaidrojusi, kādēļ starp šo tradīciju un vardarbības rādītājiem eksistē cēloņsakarība.

- 18 Citāts: “Latvija pierāda, ka taupības pasākumi strādā. Tikai jāsamierinās, ka puse iedzīvotāju emigrē un Latvijas Bankas prezidents kļūst par Naudas Atmazgāšanas prezidentu.”

Janis Varufakis
ekonomists, bijušais Grieķijas finanšu ministrs

Skaidrojums: Ekonomiskās krīzes laikā ieviestie taupības pasākumi var ietekmēt emigrācijas apjomu, tomēr nav saprotams, kādēļ tie ir saistīti ar faktu, ka Latvijas bankas prezidents ir apsūdzēts kukuļņemšanā saistībā ar naudas atmazgāšanu.

- 19 Citāts: “Kopš tā brīža, kad mēs atļāvām sievietēm balsot, mums ir bijuši divi pasaules kari, četras globālas ekonomiskas krīzes, divu atombumbu detonācijas un HIV/AIDS izplatīšanās. Acīmredzot, atļaut sievietēm balsot ir lielākā kļūda cilvēces vēsturē.”

Vīriešu tiesību aktivists Bruno

Skaidrojums: Nav saprotams, kādēļ sieviešu iespēja balsot vēlēšanās noveda pie pasaules kariem, ekonomiskajām krīzēm, atombumbu detonācijām vai arī HIV/AIDS epidēmijas. Bruno nav mēģinājis savu izteikto apgalvojumu pamatot, un nekas no Bruno teiktā neliecina, ka šādām apgalvojumam varētu būt loģisks pamatojums.

- 20 Citāts: “Pēc statistikas mēs skaidri redzam – jo vairāk noteiktā laikā tiek pārdots saldējums, jo vairāk cilvēku noslīkst. Tāpēc mums vajadzētu peldsezonas laikā aizliegt pārdot saldējumus!”

Viesturs, glābējs

Skaidrojums: Viesturs izsaka apgalvojumu par statistikas datiem – viņš ir novērojis, ka, palielinoties saldējumu pārdošanas apjomam, palielinās arī noslīkušo cilvēku skaits. Tomēr viņš nav pamatojis, ka tieši saldējumu ēšana noved pie vairāk noslīkušajiem. Iespējams, ka karstā laikā vairāk cilvēki gan pērk saldējumu, gan dodas peldēt, kā rezultātā arī palielinās noslīkušo skaits.

- 21 Citāts: Salvis izsaka lūgumu savai draudzenei: “Mazā, es tevi mīlu un tā, bet lūdzu nenāc vairs skatīties manas spēles. Mēs neesam uzvarējuši nevienu spēli, kopš tu sāki nākt!”

Skaidrojums: Salvis ir novērojis, ka viņa draudzenes klātbūtnē viņa komanda zaudē spēles. Tomēr ar to nepietiek, lai pierādītu, ka spēles tiek zaudētas tieši draudzenes dēļ, un ir iespējami arī citi iemesli, kādēļ komanda sākusī spēlēt sliktāk. Lai savu apgalvojumu pierādītu, Salvim būtu jāpamato, kādēļ draudzenes klātbūtnē komanda spēlē sliktāk.

- 22 Citāts: “Dārgie žurnāla “Četrkājainais draugs” redaktori. Pirms nedēļas paņēmu līdzi savu franču buldogu uz Lienes Šomasas koncertu, un viņš tagad nedzird, kad es viņu saucu. Vai suņi arī atpazīst sliktu mūziku un no tā var ciest? Jauku dienu vēlot, Justīne.”

Skaidrojums: Justīnes prāt, sliktas mūzikas klausīšanās radījusi viņas buldogam dzirdes problēmas. Tomēr Justīne šo apgalvojumu nepamato, un, visticamāk, dzirdes problēmas saistītas ar faktu, ka suns tika aizvests uz skaļu koncertu, nevis ar dzirdētās mūzikas kvalitāti.

- 23 Citāts: Ierodoties Forum Cinemas noskatīties jauno Skudrcilvēka filmu, kinoblogeris Miķelis ir nikns: “Kino biļešu cenas ir ir palikušas nereāli dārgas, jo visi tagad lejuplādē filmas internetā. Žūpas!”

Skaidrojums: Miķelis ir novērojis, ka kino biļešu cenas ir pieaugušas, un kā iespējamo skaidrojumu Miķelis piedāvā citu savu novērojumu – ka liels skaits cilvēku mēdz lejuplādēt filmas. Ņemot vērā, ka cilvēkiem, kas filmas

lejuplādē, nav iemesla doties uz kino, ir iespējams, ka tā rezultātā kinoteātri ir bijuši spiesti pacelt biļešu cenas. Tātad ir pamats uzskatīt, ka Miķeļa izteiktā cēloņsakarība ir patiesa.

- 24 Citāts: “Katru gadu redzu arvien vairāk vārguļu. Bet ko var gaidīt no paaudzes, kas tik daudz laika pavada pie savām tehnoloģijām un atstāj novārtā fizisko sagatavotību.”

Raimonds
sporta skolotājs

Skaidrojums: Raimonds ir novērojis, ka mūsdienu bērniem ir sliktāka fiziskā sagatavotība. Kā tā iemeslu Raimonds min citu savu novērojumu – ka mūsdienās jaunieši daudz laika pavada, lietojot tehnoloģijas. Ņemot vērā, ka pārmērīgi ilga laika pavadīšana pie datora var novest pie fiziskās sagatavotības trūkuma, ir pamats ticēt Raimonda izteiktajai cēloņsakarībai.

- 25 Citāts: “Katru reizi, kad uz Latviju brauc ASV prezidents, mūsu prezidents pēkšņi sāk iet uz intensīviem angļu valodas kursiem. Sagādīšanās?”

Kārlis, 11. klase
fragments no zinātniski pētnieciskā darba

Skaidrojums: Ņemot vērā, ka Latvijas prezidentam ir jātiekas un jākomunicē ar ASV prezidentu, tad saprotams, ka mūsu prezidents vēlas atsvaidzināt savas angļu valodas zināšanas. Nav iemesls uzskatīt, ka abi Kārļa novērojumi – uz Latviju brauc ASV prezidents un mūsu prezidents iet uz angļu valodas kursiem - nav saistīti.

- 26 Citāts: “Latvijas lauki izmirst. Kopš Eiropas Savienība atvēra mums savas robežas, cilvēki pamet šo valsti. Es domāju – laiks robežas atkal slēgt.”

Hermanis
antiglobālists un eiroseptiķis

Skaidrojums: Savu novērojumu, ka cilvēki no Latvijas laukiem dodas prom, Hermanis skaidro ar faktu, ka Eiropas Savienība ir atvērusi savas robežas. Ja cilvēkiem ir kļuvis vieglāk un ērtāk pārcelties uz turīgākām valstīm, saprotams, ka viņi to darīs, un Hermaņa izteiktā cēloņsakarība ir pamatota. Tas tomēr nenozīmē, ka Hermaņa piedāvātais risinājums – robežas atkal slēgt – ir labākais veids, kā risināt emigrācijas radītās problēmas.

- 27 Citāts: “Naftas cenas atkal samazinās. Kur ir palikuši zinātnieki, kuri draudēja, ka tūlīt beigsies nafta?”

Jānis Dombrava
Latvijas politiķis, pārstāv
Nacionālo apvienību

Skaidrojums: Naftas cenas visdrīzāk ietekmē eksportētājvalstu politiskā stabilitāte un globālais pieprasījums, nevis naftas daudzums zem zemes (vismaz pašreiz!). Interesantā kārtā, ja Jāņa teiktajam būtu taisnība, tad naftas cenas nemaz nevarētu samazināties, jo katru dienu mums tās paliktu arvien mazāk. Līdzīgi Jāņa teiktajam mēs varētu nepareizi apgalvot, ka zinātniekiem nebija taisnība par globālo sasīšanu, jo cilvēki katru gadu pērk arvien mazāk kondicionieru. Visdrīzāk tas atspoguļotu cilvēku ekonomisko spēju atļauties kondicionierus, nevis to, ka vidējā gaisa temperatūra nepieaug.

28 Citāts: Kāpēc Latvijai vajadzētu izstāties no Eiropas Savienības: “Galveno nozīmi es piešķirtu Latvijas valsts suverenitātes atjaunošanai, jo šīnī brīdī mēs paši neko vairāk nevaram. Cilvēki to jūt, skrien prom, sirds sāp par tukšiem laukiem.”

Imants Kalniņš
latviešu komponists, kā arī
vairāku Saeimu deputāts

Skaidrojums: Imants apgalvo, ka Eiropas Savienības dēļ Latvijai zudusi suverenitāte, kas ir iemesls cilvēku aizbraukšanai. Imants neizskaidro, kāda ir cēloņsakarība starp suverenitātes zaudēšanu un emigrāciju. Visdrīzāk cilvēki emigrē, jo Eiropas Savienībā ir atvērtas robežas un citās dalībvalstīs ir iespēja pelnīt lielākas algas. Tikai tāpēc, ka Imanta novērotā “neatkarības zaudēšana” un cilvēku aizbraukšana notiek reizē, uzreiz nenozīmē, ka pastāv cēloņsakarība.

29 Citāts: “Neviens nevēlas mācīties latviešu valodu. Latviski vari runāt tikai Latvijā, bet neviens nevēlas doties uz “f**king” Latviju.”

Kristaps Porziņģis
latviešu basketbolists

Skaidrojums: Ja mēs ignorējam Kristapa vulgāro valodu, viņa apgalvotajā visdrīzāk ir cēloņsakarība. Viņš norāda, ka latviešu valodu plašā mērogā izmanto tikai Latvijā, kas ir patiesība. Tad viņš apgalvo, ka Latvija nav populārs tūrisma galamērķis, kas, skatoties relatīvi uz daudzām citām valstīm ar vairāk tūrisma, arī ir patiesi. Kristaps secina, ka nevienam nav vēlmes mācīties latviešu valodu, jo to var iemācīties tikai Latvijā, bet neviens nevēlas šeit braukt. Protams, ir cilvēki, kas labprāt izvēlas Latviju kā tūrisma galamērķi, un valodu var arī iemācīties ārvalstīs, bet tie būtu izņēmumi daudz plašākā apgalvojumā.

30 Citāts: “Tas ir neiedomājams cipars, cik daudz naudas iedzīvotāji ir zaudējuši spēļu zālēs, cik daudz ir izpostītu ģimeņu un cik daudz zaudētu dzīvību ir šīs sērgas dēļ. Nozares samaksātie nodokļi vai ziedojumi kultūras nozarei nekādā ziņā neatsver milzu zaudējumus Latvijas sabiedrībai, ko nodara automātu brīvā pieejamība uz katra ielas stūra.”

Juris Jurašs

Latvijas politiķis, pārstāv

Jauno konservatīvo partiju

Skaidrojums: Juris apgalvo, ka spēļu zāļu dēļ ievērojams skaits cilvēku ir zaudējuši daudz naudas, kas rada bojājumus, kurus nevar nosegt nodokļi.

Jura teiktajā ir saskatāma cēloņsakarība. Ja cilvēki lielu daļu no saviem ienākumiem zaudē spēļu zālēs, viņi tādējādi var izpostīt savas ģimenes un savu nākotni parādsaistību, nabadzības vai citu iemeslu dēļ.

PERSONĪGĀ PIEREDZE (ANEKDOTĀLS)

Tu izmanto personīgo pieredzi vai īpatnēju piemēru, lai pamatotu apgalvoto. Mēs nevaram objektīvi spriest tikai no viena piemēra vai kāda dzīves pieredzes par “lielo bildi”. Ja nu tas ir ļoti rets atgadījums? Ja nu šī cilvēka pieredze ir kļūdaina?

Piemērs: Jānis apgalvo, ka smēķēšana nemaz nav tik kaitīga, jo viņa vectēvs smēķēja kopš bērnības un nodzīvoja 97 gadus.

- 31 Citāts: “[Es neidentificējos kā feministe] jo es domāju, ka tas mani izolētu. [...] Manu māti varētu saukt par feministi, un es redzēju, kā viņa visu savu dzīvi izolēja sevi no vīriešiem un līdz ar to no sabiedrības.”

Bjorka

īslandiešu avangarda komponiste,
producente un aktrise

Skaidrojums: Bjorka domā, ka feministes sevi izolē no vīriešiem, jo tieši tas notika ar viņas māti. Bjorkas pamatojums ir personīgs piemērs, un ar to nepietiek, lai spriestu par tik lielu daļu sabiedrības. Tikai tāpēc, ka tas notika ar viņas māti, nenozīmē, ka tas noteikti būs patiesi kādam citam, tai skaitā Bjorkai.

- 32 Citāts: “Nauda nenes laimi. Man tagad ir 50 miljonu dolāru, un es esmu tikpat laimīgs, kad man bija 48 miljonu dolāru.”

Arnolds

Švarcenegers, austriešu-amerikāņu
aktieris, aktīvists un politiķis

Skaidrojums: Arnolds stāsta no savas pieredzes, ka viņš bija tikpat laimīgs ar mazāk naudas. Tas varētu būt patiesi Arnoldam, bet nav pamata domāt, ka līdzīgi domā lielākā daļa cilvēku, kuriem nav 48 miljonu dolāru. Šī nebūtu loģikas

kļūda, ja Arnolds teiktu, ka “nauda nenes viņam personīgi laimi”, nevis vispārīgi apgalvojot, ka nauda nenes laimi.

- 33 Citāts: “Ir pierādīts, ka tas, kā laiks iet uz priekšu, ir atkarīgs no tā, kur tu esi Visumā. Laiks ir relatīvs būtnēm un citām vietām. Bet, ja tu atrodi uz Zemes, ja tu apzinies brīdi, tad viena sekunde var ilgt vienu gadu.”

Džeidens Smits

amerikāņu aktieris un reperis

Skaidrojums: Džeidens neizsaka apgalvojumu, kas balstīts tikai uz viņa personīgo pieredzi vai individuālu piemēru. Viņš atsaucas uz fiziķu izpratni par laika jēdzienu, un mēģina to labāk izskaidrot ar ilustrējošu piemēru.

- 34** Citāts: “Tas bija pirms aptuveni 36 Citāts: Rihards ir pārliecināts par iežu psiho -enerģētiskajām spējām. Viņa brālēns zaudēja 10 kilogramus un pārstāja smēķēt kopš tā brīža, kad sāka nēsāt oniksa aprocīti.
- astoņiem gadiem. Es biju savā pagalmā Losandželosā, paskatījos debesīs un redzēju trīs citplanētiešu kuģus. Es tam nevarēju noticēt, tāpēc paskatījos uz savu draugu un teicu “Vai tu redzi to pašu, vai arī esmu zaudējis savu prātu?”. Un viņš redzēja to pašu.”

Niks Džonas
amerikāņu dziedātājs, aktieris
un mūzikas producents

Skaidrojums: Niks apraksta savu pieredzi par noteiktu atgadījumu, mēģinot saprast, vai viņa pieredzētais bija reālistisks. Bet nevienā brīdī viņš neapgalvo, ka citplanētieši eksistē šī personīgā atgadījuma dēļ.

- 35** Citāts: “Studentiem nav vajadzīgas nekādas stipendijas. Kad es biju students, es pārtiku tikai no maizes un ūdens, un man ļoti veicās mācībās.”

Margērs, pensionārs

Skaidrojums: Tikai tāpēc, ka Margērs spēja izdzīvot un mācīties labi bez studentu stipendijām, nenozīmē, ka tas ir patiesi visiem vai lielākajai daļai studentu.

- 37** Citāts: Māris domā, ka visiem vajadzētu pievērsties vegānismam, jo viņš ir lasījis, ka zema holesterīna diēta drastiski samazina sirdsslimību risku.

Skaidrojums: Māris atsauca uz zinātnisku pētījumu, kas ir laba argumentācija. Zinātniski pētījumi sevī ietver novērojumus par daudz, nevis tikai vienu, cilvēka pieredzi. Šī būtu personīgās pieredzes loģikas

kļūda, ja Māris teiktu, ka visiem vajadzētu pievērsties vegānismam, jo vegānisma diēta samazināja viņa holesterīna līmeni.

- 38 Citāts: Deniss apgalvo, ka tas ir neiespējami – izdzīvot pēc zibens spēriena. Aleksandra nepiekrīt, jo viņas tēvocim kādreiz iespēra zibens, un viņš ir tik labā fiziskā formā, ka joprojām turpina spēlēt lakrosu.

Skaidrojums: Deniss apgalvo, ka ir neiespējami izdzīvot pēc zibens spēriena. Ja vēsturē ir bijis kaut viens gadījums, kad kāds ir izdzīvojis pēc zibens spēriena, tad Denisa apgalvojums ir apgāzts. Izdzīvot pēc zibens spēriena visdrīzāk joprojām būtu maz ticami, bet noteikti ne neiespējami. Šajā gadījumā ar Aleksandras anekdotisko piemēru pilnībā pietiek, un tā nav loģikas kļūda.

- 39 Citāts: “Attiecībā uz karjeru es domāju, ka Jūs kļūdāties. Ir izcili piemēri, kur sievietes ar 3-4 bērniem ir sasniegušas augstākās karjeras virsotnes un joprojām vēl laiž pasaulē bērnu, kā, pieņemsim, veselības ministre Anda Čakša. Bērnu laišana pasaulē neierobežo karjeras iespējas, bet gluži otrādi – motivē.”

Imants Parādnieks
Latvijas politiķis, pārstāv
Nacionālo apvienību

Skaidrojums: Tikai tāpēc, ka bērnu laišana pasaulē neierobežoja Andas Čakšas karjeras iespējas, nenozīmē, ka tas ir patiesi visām vai lielākajai daļai sieviešu. Pēc Imanta paša loģikas, ja mēs parādītu vienu piemēru, kur noteiktas sievietes karjeras iespējas tika ļoti ierobežotas bērnu dēļ, tad viņam nebūtu taisnība. Šajā gadījumā būtu vērtīgi vērsties pie pētījumiem.

40 Citāts: “Es brīnos, kur šāds mīts par to, ka lauku skolās ir tik slikta izglītība. Līvānu novadā ir četras vidusskolas, eksāmenu [rezultāti] ir augstāki par vidējiem Latvijā. Pēdējos trīs gados ir virs 8 vidējā atzīme.”

Andris Vaivods
Līvānu novada domes priekšsēdētājs

Skaidrojums: Tikai tāpēc, ka Līvānu četrām skolām veicas, nenozīmē, ka visām pārējām vai lielākajai daļai “lauku” skolām veicas tikpat labi. Pēc Andra loģikas mums pietiktu nosaukt četras “lauku” skolas ar sliktiem eksāmenu rezultātiem, lai secinātu, ka “lauku” skolās ir slikta izglītība. Vērtīgi būtu ņemt vērā visu “lauku” skolu rezultātus, un spriest no tā.

41 Citāts: “Latvija ir labākā valsts pasaulē un labākā vieta, kur dzīvot. Tā ir, es to zinu.”

Valdis Zatlers
bijušais Latvijas Valsts prezidents

Skaidrojums: Valdis vispārīgi apgalvo, ka Latvija ir labākā valsts pasaulē, balstoties uz savu personīgo pieredzi un neko vairāk. Ja šāda loģika būtu patiesa, tad mēs varētu pamatot jebkuru apgalvojumu, vienkārši sakot “Tā ir, es to zinu”.

42 Citāts: “Pēdējo gadu laikā ir bijuši septiņi ļoti bīstami gadījumi – krituši balkoni, gan kāpņu telpas un pārsedes iekritušas. Namu uzturēšana nenotiek labā kvalitātē. Tiešām ir grēks neizmantojot šobrīd pieejamos 160 miljonus Eiropas naudas ēku siltināšanai. Kad attapsimies, kad Rīga tiks pie domājoša mēra, iespējams, būs jau par vēlu.”

Vilnis Ķīrsis
Latvijas politiķis, pārstāv partiju “Vienotība”

Skaidrojums: Vilnis apgalvo, ka namu uzturēšana nenotiek labā kvalitātē septiņu ļoti bīstamu gadījumu dēļ. Ņemot vērā, ka Latvijā namu ir daudz vairāk, ir grūti spriest, vai tikai septiņu gadījumu dēļ var godīgi novērtēt kopējo ainu. Tikpat labi mēs varētu teikt, ka Latvijas skolās valda anarhija, jo pēdējo gadu laikā ir bijuši septiņi skolēnu kautiņi, kuru rezultātā kāds tika aizvests uz slimnīcu.

- 43 Citāts: “Tikai atgādināšu, ka arī it kā ticamām atsauksmēm par produktu vai kompāniju internetā nevar ticēt. Man Amerikā bija kaimiņiene, kuras darbs bija pirkt atsauksmes konkrētai kompānijai. Pretī deva \$5 dāvanu karti Starbucks. Un cilvēki pat dēļ kafijas pārdodas :) Bet es nesaļūzu :)”

Lauris Reiniks
latviešu mūziķis, TV šovu vadītājs
un aktieris

Skaidrojums: Tikai tāpēc, ka cilvēki rakstīja labas atsauksmes, jo saņēma naudu no Laura draudzenes, nenozīmē, ka tā dara visi vai lielākā daļa cilvēku, kas raksta atsauksmes. Tas ir tikai viens piemērs un nevar mums viennozīmīgi ļaut spriest par visu atsauksmju patiesumu.

- 44 Citāts: “Ikdienas darbos svarīgākais ir izdarīt, nevis tikai darīt, un mācīties nestresot, uztvert visu mierīgi, ieslēgt “relax režīmu”. Tā kā esmu perfekcionists un maksimālists, brīdī, kad daudz kas nenotiek profesionāli, mans ego to nespēj pieņemt, tāpēc es cenšos savu ego drakoniski nomierināt ar tekstu – “it’s Latvia”.”

Renārs Zeltiņš, latviešu šovmenis

Skaidrojums: Renārs apgalvo, ka viņš labprāt dzīvē lietas uztver mierīgi. Viņš apraksta savu personīgo skatījumu uz dzīvi, taču nevienā brīdī neapgalvo, ka tas ir patiesi visiem, jo viņš tā domā. Ja Renārs teiktu, ka viņa personīgajai dzīves filozofijai ir jābūt patiesai visiem, tad, iespējams, tiktu pieļauta loģikas kļūda.

- 45 Citāts: “Latvijā mums visiem kopā ir jāmaina domāšana. Mums jāpanāk ir tas, ka daudz bērnu ģimene – tas ir moderni, tas ir stilīgi, tas ir seksīgi.”

Andris Šķēle
Latvijas uzņēmējs un bijušais politiķis

Skaidrojums: Andris raksturo iespējamu risinājumu demogrāfijas problēmai – modernizēt daudz bērnu ģimenes tēlu. Andris neatsaucas uz personīgo pieredzi vai individuālu piemēru, lai pamatotu šo apgalvojumu.

SLIDENĀ NOGĀZE

Tu bez pamatojuma apgalvo, ka, ļaujot notikt “A”, tas drīz vien izraisīs “B”, un tad varbūt “C”, utt. Problēma ar šādu pamatojumu ir tāda, ka netiek izskaidrots, kā tieši “B”, “C” utt. izriet no “A”.

Piemērs: Līga ir pret viendzimuma laulībām, jo nākamais solis būs laulību legalizēšana starp cilvēkiem un dzīvniekiem, un nepaies laiks, kad atļaus pieaugušajiem precēties ar bērniem. Šausmas!

- 46 Citāts: “Islāms ir Eiropas Trojas zirgs. [...] Pirms viena gadsimta Nīderlandē bija ap 50 musulmaņu. Šodien šajā valstī ir ap 1 miljonu musulmaņu. Kur tas beigsies? Mēs tuvojamas Eiropas un Nīderlandes civilizācijas beigām.”

Gērts Vilders
galēji labējais nīderlandiešu politiķis

Skaidrojums: Gērts nemēģina paskaidrot, kā musulmaņu īpatsvara palielināšanās novedis pie civilizācijas beigām. Tomēr viņš aicina citus baidīties no musulmaņiem, piesaucot šīs absurdās un nepierādītās sekas.

- 47 Citāts: “[Aborts] ir lielākais miera iznīcinātājs mūsdienās. Ja māte var nogalināt savu bērnu, kas mani tad attur no citu cilvēku nogalināšanas? Nekas.”

Māte Terēze
katoļu baznīcā pazīstama kā
Svētā Terēze no Kalkutas

Skaidrojums: Māte Terēze nedod nekādu pamatojumu, kāpēc augļa aborts liktu cilvēkiem citam citu nogalināt. Māte Terēze cenšas apgalvot, ka aborts neatšķiras no slepkavības, arī nedodot nekādu

pamatojumu. Pat ja mēs būtu dāsni pret Mātes Terēzes apgalvoto, joprojām nebūtu skaidrs, kāpēc viena cilvēka slepkavība ļautu pēkšņi mums brīvi nogalināt citus.

- 48 Citāts: “Bailes noved pie dusmām. Dusmas noved pie naida. Naids noved pie ciešanām.”

Joda
tēls no filmas “Zvaigžņu kari”

Skaidrojums: Lai gan Jodas teiktas izklausās dziļi un spēcīgi, viņš nepamato nevienu no saviem loģikas soļiem. Kādēļ bailes noved pie dusmām? Kādēļ dusmas pie naida? Kādēļ naids pie ciešanām? Joda nav pat mēģinājis to izskaidrot.

- 49 Citāts: “Viena no manām labākajām idejām ir par mežu saglabāšanu, jo mums ir vajadzīgs skābeklis. Es ierosīnu limitēt tualetes papīra izmantošanu – viens gabaliņš vienai sēdēšanas reizei.”

Šerila Krova
amerikāņu mūziķe un aktrise

Skaidrojums: Šerilu uztrauc mežu straujā izciršana, un viņa piedāvā radikālu risinājumu – ievērojami samazināt tualetes papīra

izmantošanu. Šerila nemēģina biedēt citus ar absurdu un neizskaidrotu rezultātu, bet iesaka risinājumu problēmai. Tomēr viņas piedāvājums diez vai palīdzēs samazināt mežu izciršanas apjomus.

- 50 Citāts: Par to, kāpēc nevajadzētu ieviest valsts veselības aprūpi: “Tradicionāla metode, kā uzspiest cilvēkiem sociālismu un valsts vardarbību, ir caur veselības aprūpi. Ir ļoti viegli pasniegt veselības aprūpes programmu kā humanitāru projektu.”

Ronalds Reigans
četrdesmitais ASV prezidents

Skaidrojums: Ir grūti saprast, kāpēc tieši valsts veselības aprūpe noved pie sociālisma un valsts vardarbības uzspiešanas cilvēkiem. Ronalds to vienkārši retoriski apgalvo, cenšoties radīt bailes par valsts veselības aprūpes ieviešanu.

- 51 Citāts: “Ja mēs dekriminalizēsim marihuānas lietošanu, skolēni sāks to lietot, atstās novārtā mācības, neiegūs nākotnē darbu un radīs bezpajumtnieku krīzi valstī.”

Sandra, skolotāja

Skaidrojums: Sandra vienkārši pieņem, ka marihuānas dekriminalizācija novedīs pie visām viņas uzskaitītajām sekām. Nevienā brīdī viņa necenšas paskaidrot, kā tieši un kāpēc katrs nākamais solis izriet no iepriekšējā.

- 52 Citāts: Pēteris ir pret eitanāziju, jo tas atļautu ārstiem nogalināt jebkuru pacientu orgānu iegūšanai.

Skaidrojums: Pēteris vienkārši pieņem, ka eitanāzija ļautu ārstiem nogalināt pacientus. Lai nonāktu līdz tik drastiskam secinājumam, kas nemaz nav acīmredzams, vajadzīgi vairāki loģikas soļi un paskaidrojumi.

53 Citāts: “Yo! Agrāk cilvēki stāvēja rindās, lai pirktu manus karstos mix-tapes. Tad es pielāgojos trendiem un sāku tirgot savu mākslu diskos. Bet tagad jebkurš var klausīties manu mūziku par brīvu internetā. Skumji

- DJ Lielvārdes Josta

Skaidrojums: DJ Lielvārdes Josta stāsta par savu pieredzi, pielāgojoties jauniem veidiem, kā viņa fani klausās mūziku. Viņš izskaidro, ka interneta dēļ šobrīd ar muzicēšanu naudu nopelnīt ir grūti. Līdz ar to viņa mūziķa karjera ir apdraudēta. DJ Lielvārdes Josta nav pieļāvis loģikas kļūdu, bet paskaidrojis, kādēļ viņam radušās šādas bažas. Vēlam veiksmi DJ Lielvārdes Jostai!

54 Citāts: Linards pārmet savai draudzenei: “Domā, es neredzēju Naura Instagram bildi, kur jūs abi sadevāties rokās un gājāt gar pludmali? Man Zane arī pateica, ka jūs abi kopā no tā tusiņa aizgājāt. Mazā, saki man taisnību, vai ar mums viss ir cauri?”

Skaidrojums: Linards pamato savas aizdomas draudzenei ar empīriskiem pierādījumiem un vēlas uzzināt patiesību. Linards nevienā brīdī skaidri neapgalvo, ka starp viņa draudzeni un Nauri noteikti ir kas vairāk, kas varētu būt slidenās nogāzes kļūda.

55 Citāts: “Katru ritu es braucu pa bedrainu celu uz darbu kur mani nostradina ka zirgu. atnaku atpakaļ majas kur mani nesagaida neviena priecīga seja . pa to laiku valsts panema PUSI MANAS ALGAS nodokļos un plano rīkot sev GREZNUS DZIESMU SVETKUS , kur es pat bileti nevaru atlauties??? a ko man darīt ar savu tautsterpu tagad ???”

Anonīms interneta ziņu komentētājs

Skaidrojums: Anonīmais komentētājs sūdzas par dzīves likstām – viņš ļoti cītīgi strādā, viņam ir problēmas ģimenē, valstī ir pārāk augsts darbaspēka nodokļu slogs, un, viņaprāt, Dziesmusvētkiem tiek tērēts pārāk liels finansējums. Šīs ir atsevišķas vaimanas, tomēr tās neveido slideno nogāzi.

56 Citāts: Komunists Konrāds ir pret jauna lielveikala celšanu pilsētā: “Vispirms viņi izkonkurēs mūsu mazos uzņēmumus ar savām zemajām cenām. Cilvēki pirks vairāk lētos importētos produktus, jo tas ir ekonomiskāk. Mazāk tiks atbalstīti vietējie uzņēmumi. Līdz ar to mēs redzēsim, kā daži no šiem ģimenes biznesiem bankrotēs, kamēr lielveikalu īpašnieki vērtīsies mūsu naudā. Mēs to nedrīkstam pieļaut!”

Skaidrojums: Konrāds izsaka ticamu apgalvojumu – lielveikalā būs zemākas cenas. Tā kā cilvēki vēlas ietaupīt naudu, viņi vairs neiepirksies mazajos vietējos uzņēmumos, kā rezultātā daļa no tiem bankrotēs. Lai gan Konrāds varēja pamatot savu apgalvojumu precīzāk, visi viņa loģikas soļi ir labi izskaidroti un izriet no iepriekšējā, tāpēc viņa arguments nesatur slideno nogāzi.

- 57** Citāts: “Nostāja pret imigrāciju nenožīmē vienaldzību pret Āfrikas cilvēku likteņiem. Esmu pārliecināts, ka katrs, kuram ir sirds krūtīs, jūt līdzīgu cilvēkiem, kuriem spiestu apstākļu dēļ nākas pamest savas mājas. Diemžēl šo līdzjūtību pavada skaudrā apzināšanās, ka centieni palīdzēt ar savām mājām nozīmētu, ka mājas pazaudētu mūsu pašu tautieši, pašu bērni un nākotnē viņu bērni. Mēs nevaram pārcelt visu Āfriku uz Eiropu.”

Raivis Dzintars
latviešu politiķis, pārstāv
“Nacionālo apvienību”

Skaidrojums: Raivis apgalvo, ka nevaram palīdzēt bēgļiem, jo tā rezultātā var nākties uz Eiropu pārcelt lielu skaitu esošo Āfrikas iedzīvotāju, kas mūsu iedzīvotājiem atņems mājas. Viņš nepaskaidro, kādēļ šis imigrācijas pieplūdums notiks, bet biedē cilvēkus ar draudiem, ka palīdzība novedīs pie absurdas un neiespējamās situācijas.

- 58** Citāts: “Lielākas muļķības un bezjēdzības par krievu valodas aizliegumu privātajās augstskolās ir grūti iedomāties. Tikšanās laikā ar privāto augstskolu rektoriem mēs vienojāmies par kopīgu rīcību. Mēs neļausim iznīcināt privātās augstskolas Latvijā!”

Nils Ušakovs
Rīgas mērs, pārstāv
polītisko partiju “Saskaņa”

Skaidrojums: Nils nepaskaidro, kā tieši krievu valodas aizliegums privātajās skolās novedīs pie to iznīcības. Šī ir izplatīta loģikas kļūda politiķu vidū, kur viņi piesaista briesmīgas sekas idejām, kuras viņiem nepatīk, līdz galam neizskaidrojot, kā tieši tas notiks.

59 Citāts: “Es nesaprotu, kādēļ man homoseksuālisms jāatzīst par labu. Kādēļ man jābūtu bērnam, ka viņš var izvēlēties savu dzimumu? Kādēļ citu cilvēku vērtības ierobežo manējās? [...]. Ja jau esam tik brīvi, kādēļ nedrīkstam viens otru slepkavot, izliet asinis?”

Maija Doveika
latviešu aktrise

Skaidrojums: Maija pieņem, ka slepkavot cilvēkus kļūst pieļaujami un viņai nāksies mācīt savam bērnam par dzimuma maiņu, kad viņa sāks “uzskatīt homoseksuālistu par labu”. Nevienā brīdī nav skaidrs, kā šīs lietas ir saistītas un kā viņas secinājumi izriet no sākotnēji teiktā.

60 Citāts: Bijušais Veselības ministrs Guntis Belēvičs puda bažas, ka līdz ar ES tirgus atvēršanu ASV Latvijas iedzīvotāji priekšroku varētu dot lētākajai un vienlaikus nekvalitatīvākajai ASV ražotajai pārtikai, kā rezultātā, piemēram, saasinātos bērnu aptaukošanās problēma. Tas prasītu papildu valsts un privātos līdzekļus veselības aprūpei.

Guntis Belēvičs
latviešu biofiziķis, farmaceits un politiķis,
pārstāv Zaļo un Zemnieku savienību

Skaidrojums: Guntis savu apgalvojumu, ka tirgus atvēršana palielinās izdevumus veselības aprūpei, pamato ar loģisku skaidrojumu – Latvijā cilvēki gribēs pirkt lētāku, neveselīgāku pārtiku, kā rezultātā vairāk bērniem būs liekā svara problēmas. Lai gan nav skaidrs, cik daudz papildu izdevumi rastos pēc tirgus atvēršanas, šis arguments nesatur slideni nogāzi.

VILTUS DILEMMA

Tu piedāvā divus alternatīvus, pretējus gadījumus kā vienīgos iespējamus, lai gan pastāv arī citas iespējamības. Šis ir slikts pamatojums, jo nav izskaidrots, kāpēc ir tikai divas iespējamās izvēles.

Piemērs: Jānis apgalvo: “Vai nu tu stāties armijā pēc skolas pabeigšanas, vai arī tu izvēlies būt par valsts nodevēju un ienaidnieku. Izvēle ir tava.”

61 Citāts: “Vai nu tu piekrīti zinātnieku vienprātībai par globālo sasilšanu, vai arī tu atbalsti mokošu cilvēces masu iznīcību. Tā vienkārši ir patiesība.”

Astrofiziķis Stefans

Skaidrojums: Stefans piedāvā dilemmu starp ticēšanu globālajai sasilšanai un pilnīgu cilvēces iznīcību. Stefans nevienā brīdī nepaskaidro, kādēļ cilvēks nevar būt skeptisks pret globālo sasilšanu, vienlaikus neatbalstot cilvēces iznīcību. Tai pat laikā Stefans nekad nepaskaidro, kā neticēšana globālajai sasilšanai novedīs pie cilvēces iznīcības.

62 Citāts: “Būsim atklāti. Nav diskusiju par to, vai labāk izvēlēties mieru vai karu, bet tikai viena lieta ir garantēta, kad tu vēlies mieru – padošanās.”

Ronalds Reigans
četrdesmitais ASV prezidents

Skaidrojums: Pēc Ronalda apgalvotā nav skaidrs, kāpēc, izvēloties mieru, ir garantēta padošanās. Piemēram, mieru arī var panākt, uzvarot vai vienojoties pamieram, kur neviena puse nepadodas. Šis ir izplatīts loģikas kļūdas veids politiķu vidū, kur viņi piedāvā izvēli tikai starp savu risinājumu un ļoti sliktu iznākumu (kā sakāvi vai padošanos). Protams, ka mēs nevēlamies ļoti sliktu iznākumu, tāpēc pēc viņu loģikas mums ir jāpiekrīt viņu ierosinātajai idejai.

- 63 Citāts: Runājot par rīcības plānu neilgi pēc 11. septembra terorakta: “Katrai nācijai ir jābūt vai nu ar mums, vai pret mums. Tie, kas palīdz teroristiem, par to dārgi samaksās.”

Hilarija Klintonē
bijusī ASV valsts sekretāre prezidenta
Baraka Obamas laikā.

Skaidrojums: Pēc Hilarijas apgalvotā nav skaidrs, kāpēc nācijas, kas nepiekrīt rīcības plānam, ir ASV ienaidnieces (vai pat teroristu atbalstītājas). Piemēram, noteikta nācija varētu nepiekrīt šim rīcības plānam, bet atbalstīt ASV citādos veidos. Šis ir izplatīts loģikas kļūdas veids politiķu vidū, kur viņi piedāvā izvēli tikai starp savu risinājumu un ļoti sliktu iznākumu (kā teroristu atbalstīšana). Protams, ka mēs nevēlamies ļoti sliktu iznākumu, tāpēc pēc viņu loģikas mums ir jāpiekrīt viņu ierosinātajai idejai.

- 64 Citāts: “Katram racionālam cilvēkam vajadzētu ticēt Dievam.

Ja Dievs neeksistē, tad cilvēks iznieko savu laiku, bezjēdzīgi ticot. Bet, ja Dievs tomēr eksistē, tad ticīgs cilvēks iegūs bezgalīgi daudz laimes (Debesu valstībā), izvairoties no bezgalīgi daudz ciešanām (mūžībā Ellē).”

Blēzs Paskāls
franču rakstnieks, fiziķis un
relīģijas filozofs.

Skaidrojums: Blēzs piedāvā izvēli starp laika izniekošanu un izvairīšanos no bezgalīgām ciešanām Ellē. Bet Blēzs neizskaidro, kāpēc Dieva eksistēšanas gadījumā ticēšana novestu mūs līdz Debesu valstībai. Varbūt ticēšana arī novestu pie laika izniekošanas, jo Dievam tas neinteresē. Varbūt Debesu valstībā nonāk noteikts cilvēku skaits/grupas neatkarīgi no ticēšanas. Varbūt Dievs eksistē, bet ne Debesu Valstība un Elle. Šādu alternatīvu gadījumu ir daudz, un tā ir Blēza argumenta vājā vieta – viņš vienkārši pieņem, ka šāda ir izvēle, nepaskaidrojot, kāpēc tā ir vienīgā ticamā izvēle.

65 Citāts: “Mūsu dzīves dilemma ir tāda, ka puīši var darīt visu, ko vēlas, bet meitenes var darīt ļoti maz.”

Dženifera Foksa
ASV režisore un filmu producente

Skaidrojums: Dženifera vienkārši izsaka ļoti vispārīgu apgalvojumu, visticamāk, no savas personīgās pieredzes. Dženifera izmanto vārdu “dilemma” pārnestā nozīmē, kā to bieži dara sarunvalodā, domājot par vārdu “problēma”. Īstā dilemmas nozīme ir grūta izvēle starp divām opcijām vai izvēle tikai starp divām opcijām un neko citu. Viņa būtu pieļāvusi viltus dilemmas kļūdu, ja, piemēram, teiktu: “vai nu meitenes nedrīkst darīt neko, vai arī viņas patiesībā kontrolē puīši”. Kaut arī Dženiferas oriģinālajā citātā nav viltus dilemmas kļūdas, nav šaubu par to, ka to vajadzētu labāk pamatot.

66 Citāts: “Acīmredzot, ja zinātne nevar līdz galam izskaidrot, kā radās Visums, tad to izdarīja Dievs.”

Konstantīns, mācītājs

Skaidrojums: Ja zinātne kaut ko nevar izskaidrot līdz galam, pastāv vairāki citi iespējami skaidrojumi: mums vēl nav gana attīstītas tehnoloģijas, neesam investējuši pietiekami laiku, līdzekļu, kāds vēl nav iedomājies par šādu atklājumu utt. Nav skaidrs, kāpēc atbilde “to izdarīja Dievs” ir vienīgā patiesā, un Konstantīns to nekad nepaskaidro.

67 Citāts: Sofija uzstāj, ka Naurim būtu jāmaksā par abu vakariņām, sakot: “Vai nu tu esi īsts vīrietis un samaksā, vai mēs varam dalīt čeku.”

Skaidrojums: Nav skaidrs, kā tieši un kāpēc Nauris pārstās kļūt par “īstu vīrieti” tajā brīdī, kad atteiksies maksāt par abu vakariņām. Bieži cilvēki izmanto šāda tipa viltus dilemmas, lai kaut ko iegūtu, manipulējot ar otra cilvēka jūtām. Piemēram, tā būtu viltus dilemma, ja Nauris prasītu pilnīgu piekļuvi Sofijas sociālajiem tīkliem, sakot, ka citādi viņa ir neuzticīga un vienaldzīga par abu attiecībām.

68 Citāts: “Cilvēki, kas nav veģetārieši vai vegāni, laikam var samierināties ar to, ka viņi apmaksā dzīvnieku masu slaktēšanu. Izvēle ir vienkārša – vai nu tu nedod naudu komerciālajām dzīvnieku slepkavām, vai pērc gaļu veikalā.”

Teodors, vegāns

Skaidrojums: Teodors apgalvo, ka, pērkot gaļu veikalā, mēs maksājam “dzīvnieku slepkavām”. Šis solis izklausās loģisks – gaļas izplatītāji nogalina dzīvniekus, lai iegūtu gaļu. Tad Teodors secina, ka pastāv dilemma. Ja mēs pērkam gaļu veikalā, tad mēs maksājam dzīvnieku slepkavām. Bet, ja mēs nepērkam gaļu veikalā, tad mēs nepatērējam viņu gaļu un viņiem nemaksājam. Šī ir patiesa dilemma, jo pastāv tikai divas iespējas – pirkt vai nepirkt. Teodors nepaskaidro, vai tāpēc gaļēdāji var samierināties ar “dzīvnieku masu slaktēšanu”, bet viņš ir gana rūpīgs ar savu vārdu izvēli, sakot, ka “laikam” viņi ar to var samierināties, kas vairāk izklausās pēc retoriska jautājuma.

69 Citāts: Marks veikalā neizlēmīgi un ilgi aplūko jaunākos iPhone un Samsung Galaxy modeļus. Pārdevējs dusmīgi saka: “Vai nu Jūs pārkat telefonu, vai arī man būs jāpalūdz Jūs doties prom!”

Skaidrojums: Pārdevējam ir apnikusi Marka neizlēmība, tāpēc viņš piedāvā dilemmu – vai nu Marks pārka telefonu, vai iziet no veikala. Tas nav apgalvojums vai arguments, tāpēc tajā nevar būt loģikas kļūdas. Līdzīgi, ja mums veikalā piedāvā norēķināties tikai ar skaidru naudu vai atstāt precī, tas nav arguments vai apgalvojums, bet veikala uzstādīta dilemma.

Pārdevējs būtu pieļāvis viltus dilemmas kļūdu, ja, piemēram, apgalvotu, ka Marks var nopirkt jauno iPhone, vai turpināt izskatīties kā nabags.

70 Citāts: “Latvijā tachu nekaa laba vairs nav un vis ir gristee .. vai nu tu brauc prom vai paliec taada ir izveele”

Anonīms interneta ziņu komentētājs

Skaidrojums: Anonīmais komentētājs nav pieļāvis viltus dilemmu, jo šī ir patiesa dilemma – vai nu mēs

braucam prom, vai paliekam šeit. Nav fiziski iespējams reizē pamest un būt Latvijā, tāpēc pēc definīcijas tā ir īsta dilemma, jo mēs varam izvēlēties tikai vienu no abiem gadījumiem un neko citu. Komentētājs būtu pieļāvis kļūdu, ja, piemēram, apgalvotu: “vai nu tu nemaksaa nodokļus un paliec seit vai brauc pr0m”. Šajā gadījumā nebūtu skaidrs, kāpēc izvēlei ir jābūt starp nodokļu nemaksāšanu un aizbraukšanu, jo ir iespējams palikt un maksāt nodokļus.

71 Citāts: “Kad tev kā skolēnam pirmo reizi piedāvā cigareti, tu esi nonācis acīmredzamā, ĪSTĀ dilemmā.

Vai nu tu izvēlies piepildīt plaušas ar dūmiem un benzolu, vai arī tu parādi raksturu, un no kaitīgā piedāvājuma atskaties.”

Irma
skolas māsiņa, nesmēķētāja

Skaidrojums: Irmas apgalvotais izskatās pēc patiesas dilemmas. Ja skolēns izvēlas smēķēt, viņa/as plaušas piepildīsies ar dūmiem. Ja skolēns izvēlas nesmēķēt, tad viņš/a atsakās no kaitējuma veselībai. Tiek piedāvāti divi pretēji

gadījumi, no kuriem loģiski var izvēlēties tikai vienu un neko citu, kas ir patiesas dilemmas definīcija. Lai gan nav īsti saprotams, vai skolēni vienmēr atsakās no cigaretetes, “parādot raksturu”, tas neietekmē apgalvojuma būtību.

- 72 Citāts: Nepiekrītot izglītības reformām krievvalodīgajās Latvijas skolās: “Pārnestā nozīmē mums tiešām draud nāve – izglītības, kultūras un cieņas nāve.

Vai arī gara revolūcija, uzvara, kas vedīs pie mūsu tautas brīvas attīstības dzimtajā valstī – Latvijā.”

Tatjana Ždanoka
Latvijas politiķe, pārstāv
Latvijas Krievu savienību

Skaidrojums: Šis ir izplatīts loģikas kļūdas veids politiķu vidū, kur viņi piedāvā izvēli tikai starp divām lietām, no kurām viena ir acīmredzami slikta. Tādā veidā viņi vēlas panākt, lai mēs ticētu viņu ierosinātai idejai, jo alternatīva izskatās tik slikta. Tatjana nevienā brīdī nepaskaidro, kāpēc izglītības reformas novestu pie “izglītības, kultūras un cieņas nāves” un ka vienīgā alternatīva ir nepieņemt reformu un sasniegt “gara

revolūciju”, tāpēc nav pamata ticēt Tatjanas apgalvotai dilemmai, kur viss ir melns vai balts.

- 73 Citāts: “Genderisms, tas ir vislielākais mēris, kas nāk no Rietumiem. Aiz šīs robežas ir mūsu tradicionālās vērtības, mūsu tiesības audzināt savus bērnus senču tradīcijās – stiprus, garīgi veselus. Vai pilna vērtību iznīcināšana, ko pieprasa mūžīgi tolerantie kangari, kas noveda mūsu valsti...”

Valentīns Jeremejevs
Latvijas politiķis, Latvijas Zaļās partijas
Rīgas nodaļas vadītājs

Skaidrojums: Šis ir izplatīts loģikas kļūdas veids politiķu vidū, kur viņi piedāvā izvēli tikai starp divām lietām, no kurām viena ir acīmredzami slikta. Tādā veidā viņi vēlas panākt, lai mēs ticētu viņu ierosinātai idejai, jo alternatīva izskatās tik slikta. Valentīns nevienā brīdī nepaskaidro, kāpēc “Rietumu genderisms” novestu pie “pilnas vērtību iznīcināšanas” un kāpēc vienīgā alternatīva, lai tās saglabātu, ir pretošanās tam. Mums nav pamata ticēt Valentīna apgalvotajai dilemmai, kur viss ir melns vai balts.

74 Citāts: “[..] Vēlētājam ir divas iespējas.

Viena – debilizēties līdz Nacionālās apvienības līmenim. [..]

Otra iespēja – balsot par kādu tā dēvēto “mazāko ļaunumu” un būt hroniski neapmierinātiem ar visu Latvijas politikā notiekošo.”

Jurģis Liepnieks
tiek dēvēts par polittehnologu

Skaidrojums: Jurģis nepaskaidro, kāpēc vēlētājiem ir tieši šāda, melnbalta izvēle.

Piemēram, kāpēc velētāji nevar balsot par “mazāko ļaunumu” un reizē neklūt hroniski neapmierināti par savu izvēli?

Kāpēc vēlētājiem ir izvēle tikai starp Nacionālo apvienību un “mazāko ļaunumu”?

Jurģis nav savā pamatojumā izslēdzis daudzas citas alternatīvas, līdz ar to piedāvātā dilemma ir viltus.

75 Citāts: Par Latvijas Eirovīzijas dalību: “Ja nav, ko sūtīt, tad varbūt vajag kādu gadu arī izlaist,” saka Pauls, argumentējot, ka dienviņu valstis konkursā vienmēr pārstāv dziedātāji ar ļoti augstu vokālo līmeni, un, iespējams, ir nepieciešams pagaidīt, kamēr piesakās kāds izpildītājs vai izpildītāja ar tikpat labu balsi.

Raimonds Pauls
latviešu komponists un politiķis, bijis vairāku Saeimas sasaukumu deputāts

Skaidrojums: Raimonds nevienā brīdī nepiedāvā viltus dilemmu.

Viņš vienkārši ierosina pagaidīt, līdz Latvijai būs gana labs izpildītājs/a, lai piedalītos Eirovīzijā.

Raimonds būtu pieļāvis viltus dilemmas kļūdu, ja, piemēram, teiktu:

“Vai nu mēs piedalāmies Eirovīzijā un dabūjam kārtējo pēdējo vietu, vai arī nepiedalāmies ar augsti paceltu galvu!”

Tādā gadījumā nebūtu skaidrs, kāpēc izvēle ir tikai starp nepiedalīšanos un pēdējo vietu.

PAR SPĒLI

Šo spēli izveidoja “QUO tu domā” jeb Latvijas Debašu asociācija, kas ir organizācija ar mērķi attīstīt kvalitatīvu debašu kultūru Latvijā. Mūs interesē gan vērtīgas debates par svarīgāko, gan jauniešu debašu mākslas un kritiskās domāšanas izglītība.

Mēs piedāvājam individuālās un grupu apmācības par argumentāciju, atspēkošanu, loģikas kļūdām, publisko runu un kritisko domāšanu skolām, organizācijām un uzņēmumiem, lai veidotu kritiski un loģiski domājošu sabiedrību, kas ir spējīga pārliecinoši argumentēt savu viedokli.

Ja arī tevi ieinteresēja šī spēle un mūsu organizācija, ienāc www.quotudoma.lv un pievienojies domu biedriem!

QUO
tu domā?